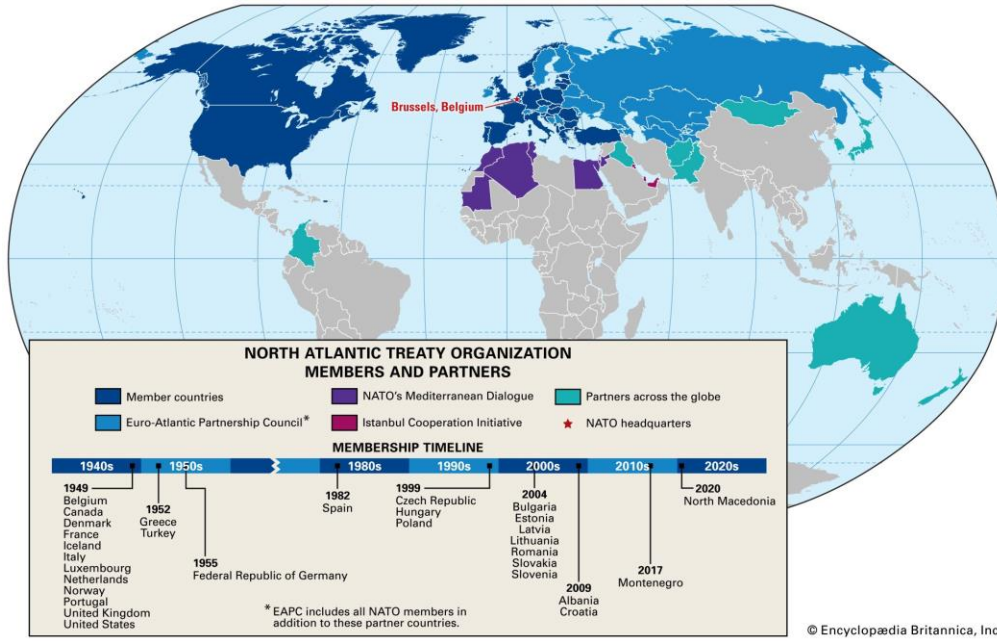

नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशन, NATO

नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशन, NATO ही उत्तर अमेरिका आणि युरोपमधील एक आंतरशासकीय राजकीय आणि लष्करी युती आहे जी जागतिक दुसऱ्या महायुद्धामधून जन्माला आली आणि 1949 मध्ये त्यावर स्वाक्षरी झाली. सोव्हिएत युनियनकडून भविष्यातील कोणत्याही आक्रमणाचा सामना करणे हे तेव्हाचे मुख्य उद्दिष्ट होते. 1955 मध्ये जेव्हा सोव्हिएत युनियन आणि इतर सात युरोपीय देशांनी वॉर्सा करारावर स्वाक्षरी केली तेव्हा हे विशेषतः महत्वाचे बनले. पूर्व आणि मध्य युरोपमध्ये साम्यवाद पसरत होता - आणि या कराराने सोव्हिएत उपग्रह राज्यांना लष्करी समर्थन देण्याचे वचन दिले. सध्या सुरु असलेल्या रशिया-युक्रेन संघर्षादरम्यान हे चर्चेत आहे. या लेखात, आपण नाटोबद्दल तपशीलवार चर्चा करू.

1949 मध्ये वॉशिंग्टनमध्ये बारा युरोपियन आणि उत्तर अमेरिकन देशांनी अलायन्सच्या स्थापनेच्या करारावर स्वाक्षरी केली. लोकशाही, वैयक्तिक स्वातंत्र्य आणि कायद्याचे राज्य आणि विवादांचे शांततापूर्ण निराकरण करण्यासाठी NATO मित्र राष्ट्रांना वचनबद्ध करते. हा करार लोकशाही मूल्यांवर कार्य करतो आणि सामूहिक संरक्षणाची कल्पना मांडतो, म्हणजे सर्व मित्र राष्ट्रांविरोध हल्ला.

नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशन - किंवा NATO- हे सुनिश्चित करते की त्यांच्या युरोपियन सदस्य देशांची सुरक्षा त्यांच्या उत्तर अमेरिकन सदस्य देशांशी अविभाज्यपणे जोडलेली आहे.

मुख्य ठळक मुद्दे:

NATO सदस्य: सध्या 30 सदस्य देश आहेत आणि नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशनमधील महत्वाचे प्लेयर्स स्वतः सदस्य देश आहेत.

अल्बानिया (2009)	बेल्जियम (1949)	बल्गेरिया (2004)
कॅनडा (1949)	क्रोएशिया (2009)	झेक प्रजासत्ताक (1999)
डेन्मार्क (1949)	एस्टोनिया (2004)	फ्रान्स (1949)
जर्मनी (1955)	ग्रीस (1952)	हंगेरी (1999)
आइसलॅंड (1949)	इटली (1949)	लाटविया (2004)
लिथुआनिया (2004)	लक्झेम्बर्ग (1949)	मॉन्टेनेग्रो (2017)
नेदरलँड्स (1949)	उत्तर मॅसेडोनिया (2020)	नॉर्वे (1949)
पोलंड (1999)	पोर्तुगाल (1949)	रोमानिया (2004)
स्लोव्हेकिया (2004)	स्लोव्हेनिया (2004)	स्पेन (1982)
तुर्की (1952)	युनायटेड किंगडम (1949)	युनायटेड स्टेट्स (1949)

मुख्यालय: ब्रुसेल्स, बेल्जियम

अधिकृत भाषा: इंग्रजी, फ्रेंच

सरचिटणीस: जेन्स स्टॉल्टनबर्ग

कोणते देश नाटोमध्ये सामील होऊ शकतात?

- NATO चे सदस्यत्व खुले आहे आणि इतर कोणत्याही युरोपियन राज्याला परवानगी आहे जे स्थान देतात
 - या कराराची तत्वे आणि
 - उत्तर अटलांटिक क्षेत्राच्या सुरक्षेसाठी योगदान देणे.
- सदस्यत्व कृती योजनेअंतर्गत, NATO इच्छुक सदस्यांना सदस्यत्वासाठी तयार करण्यात आणि व्यावहारिक सल्ला आणि लक्षित सहाय्य देऊन महत्वाच्या आवश्यकता पूर्ण करण्यात मदत करते.

NATO कसे कार्य करते?

- NATO अटलांटिक ओलांडून संवाद आणि सहकार्यासाठी एक अद्वितीय मंच प्रदान करते. सुरुवातीला, 1949 मध्ये 12 सदस्य देशांसह अलायन्सची सुरुवात झाली. तथापि, स्थापनेचा करार इतर युरोपीय राष्ट्रांना युतीमध्ये सामील होण्याची परवानगी देतो जोपर्यंत विद्यमान मित्र राष्ट्रे यासाठी सहमती देतात तोपर्यंत.
- कोणत्याही संभाव्य सदस्याने NATO ची मूलभूत मूल्ये सामायिक असली पाहिजेत. युरो-अटलांटिक क्षेत्रातील सुरक्षेसाठी योगदान देण्याची क्षमता आणि इच्छा असणे आवश्यक आहे.
- सध्या, नाटोचे 30 सदस्य आहेत जे एकत्र मजबूत आणि सुरक्षित आहेत. सुमारे सात दशकांपासून, नाटोने आपल्या प्रदेशात शांतता सुनिश्चित केली आहे. नाटोच्या धमक्या आणि त्यांच्याशी व्यवहार करण्याची पद्धत कालांतराने विकसित झाली असली तरी, युतीचे उद्दिष्ट, मूल्ये आणि संस्थापक तत्त्वे समान राहिली आहेत.
- त्याच्या पहिल्या चार दशकांसाठी, शीतयुद्धाने युतीची व्याख्या केली आणि त्याचे सामूहिक संरक्षण ही नाटोची मुख्य भूमिका होती. 1989 मध्ये, जेव्हा सोव्हिएत युनियनच्या पतनाने हा संघर्ष संपला तेव्हा काहींनी म्हटले की नाटोने आपला उद्देश पूर्ण केला आहे, आता त्याची गरज नाही. आणि तरीही युती अजून पण स्थित आहे.

NATO काळानुसार आलेल्या अडचणींचा सामना कसा केला?

- शीतयुद्धाच्या समाप्तीमुळे प्रगती आणि शांततेची आशा निर्माण झाली. बुटीटने अस्थिरतेच्या नवीन युगाची सुरुवात केली आणि NATO ने सुरक्षा वातावरणातील बदलांना प्रतिसाद दिला आणि नवीन कार्ये हाती घेऊन त्यांचे लक्ष हलवले.
- नाटोचे उद्दिष्ट त्याच्या सदस्यांच्या सामूहिक संरक्षणाची खात्री करण्यापलीकडे भागीदारी आणि सहकार्याद्वारे सुरक्षा वाढवणे आहे. 1990 च्या दशकाच्या सुरुवातीपासून, अलायन्सने सदस्य नसलेल्या देशांशी तसेच पूर्वीच्या 'ईस्टर्न ब्लॉक'चे पूर्वीचे शीतयुद्ध शत्रू इत्यादींशी संबंध विकसित केले आहेत. आणि यापैकी काही भागीदार तेव्हापासून युतीचे सदस्य बनले आहेत.
- सध्या ते सदस्य नसलेले देश आणि इतर संघटनांसोबत काम करत आहे हे नाटोच्या मूलभूत कार्यापैकी एक मानले जाते. हे 40 भागीदार देशांसह इतर आंतरराष्ट्रीय संस्थांसह कार्य करते, जसे की युरोपियन युनियन आणि संयुक्त राष्ट्र.
- शीतयुद्ध संपल्यापासून NATO ने आंतरराष्ट्रीय संकट व्यवस्थापनात महत्त्वपूर्ण भूमिका घेतली आहे आणि भागीदार देशांसोबत जवळून काम करून युतीने युद्ध संपवण्यात आणि बाल्कनमध्ये शाश्वत शांतता निर्माण करण्यात मदत केली.
- अमेरिकेवरील 9/11 च्या दहशतवादी हल्ल्यादरम्यान, मित्र राष्ट्रांनी आणि भागीदारांनी अफगाणिस्तानमध्ये स्थिरता आणण्यासाठी मदत करण्यासाठी सैन्य तैनात केले. आणि अरब स्प्रिंग दरम्यान, गद्दफी हुकूमशाहीद्वारे लक्ष्य केलेल्या नागरिकांचे संरक्षण करण्यासाठी NATO ने लिबियावर हवाई मोहीम राबवली.

समुद्री ऑपरेशन्समध्ये नाटो पाळत ठेवणे:

- सागरी सुरक्षा ऑपरेशन्समध्ये, नाटो आणि त्याच्या भागीदारांनी हॉर्न ऑफ आफ्रिका चाचेगिरी रोखण्यात मदत केली आणि आफ्रिका आणि भूमध्य समुद्रात दहशतवादाशी लढण्यासाठी सहकार्य करण्यासाठी आणि एजियन समुद्रातील बेकायदेशीर स्थलांतर आणि मानवी तस्करी रोखण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय प्रयत्नांना देखील पाठिंबा दिला आहे.

- तांत्रिक प्रगतीसह, भूतकाळातील धोक्यांपेक्षा खूप विस्तृत श्रेणी आहे. जागतिक स्तरावर, पूर्वकडे, रशिया क्रिमियाचे बेकायदेशीर सामीलीकरण आणि युक्रेनचे अस्थिरीकरण, तसेच नाटोच्या सीमेजवळ त्याच्या लष्करी उभारणीमुळे अधिक ठाम झाला आहे. दक्षिणेकडे, मध्य पूर्व आफ्रिकेतील सुरक्षा परिस्थिती बिघडली आहे, ज्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर स्थलांतर होण्यास चालना मिळते, दहशतवादी हल्ल्यांना प्रेरणा मिळते आणि जीवितहानी होते.
- NATO त्याच्या प्रतिबंध आणि संरक्षण स्थितीला बळकट करून प्रतिसाद देत आहे, तसेच NATO क्षेत्राबाहेरील सुरक्षा स्थिर आणि मजबूत करण्याच्या आंतरराष्ट्रीय प्रयत्नांना समर्थन देत आहे.
- सध्याच्या काळात, सतत धोका आहे आणि मोठ्या प्रमाणावर विनाशकारी शस्त्रांचा प्रसार, ऊर्जा पुरवठ्याला धोका, सायबर हल्ले आणि सुरक्षितता परिणामांसह पर्यावरणीय आव्हानांचा सामना केला जातो.
- ही आव्हाने कोणत्याही एका देशासाठी किंवा एका संस्थेसाठी स्वतःहून हाताळण्यासाठी खूप मोठी आहेत, त्यामुळे त्यांना हाताळण्यासाठी NATO त्याच्या भागीदारांच्या नेटवर्कशी जवळून काम करत आहे.
- सहमती आणि सल्लामसलत हे नाटोच्या मूलभूत कार्यक्षमतेचा भाग आहेत. उत्तर अटलांटिक कौन्सिलमध्ये सर्व सदस्य देशांचे प्रतिनिधित्व केले जाते, जिथे निर्णय सर्वसंमतीने घेतले जातात - म्हणजे एकमताने - सर्व राष्ट्रांची सामूहिक इच्छा व्यक्त करणे.

NATO आर्मी

- कोणतीही NATO आर्मी नाही, म्हणजे, राष्ट्रीय सेना कोणत्याही राष्ट्रीय कमांड अंतर्गत असतात. जेव्हा आवाहन केले जाते, तेव्हा मित्र राष्ट्रे NATO-नेतृत्वाखालील ऑपरेशन्स आणि सरावांसाठी त्यांचे सैन्य, उपकरणे किंवा इतर कोणतीही क्षमता स्वयंसेवा पुरवतात.
- प्रत्येक सदस्य राज्य स्वतःच्या सशस्त्र दलांना पैसे देतो आणि सैन्य तैनात करण्याचा खर्च भरतो. पण एकत्रितपणे, मित्रपक्षांना ते एकट्याने करावे लागले

त्यापेक्षा खूप कमी खर्चात खूप जास्त सुरक्षा मिळते.

- प्रत्येक सदस्य त्याच्या राष्ट्रीय संरक्षण बजेटच्या थोड्या प्रमाणात NATO ला योगदान देतो. बेल्जियममधील राजकीय आणि ऑपरेशनल मुख्यालय तसेच NATO क्षेत्रामध्ये एकात्मिक लष्करी कमांड स्ट्रक्चर चालवण्यासाठी राष्ट्रीय योगदान देय देते.
- ते सामायिक लष्करी क्षमता, संप्रेषण, कमांड आणि नियंत्रण यासाठी आवश्यक असलेल्या प्रणाली आणि सुविधांच्या काही खर्चाचा समावेश करतात, सर्व काही नाटो ऑपरेशन्ससाठी लॉजिस्टिक समर्थनासाठी. इतर बहुराष्ट्रीय क्षमता प्रकल्पांना मित्र राष्ट्रांच्या गटांकडून निधी दिला जातो.
- अनेक वर्षांच्या संयुक्त नियोजन, सराव आणि तैनातीमुळे, गरज पडल्यास वेगवेगळ्या राष्ट्रांतील सैनिक एकत्र काम करू शकतात. एकत्र काम केल्याने मित्रपक्ष अधिक मजबूत आहेत.

byjusexamprep.com